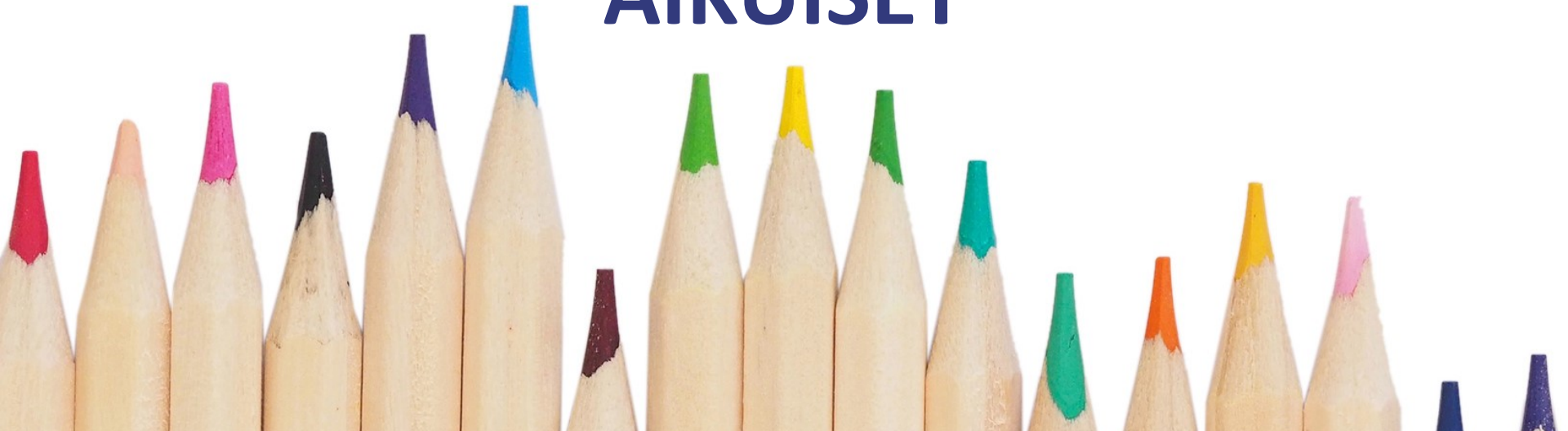

Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan
osaamisen kehittämisen palvelu Osake

DIALOGINEN TYÖSKENTELYMALLI AIKUISET

<http://osake.eeventti.fi>
Twitter @OsakePalvelu
Facebook @tamperenseudunosake
Instagram @tampereen_seudun_osake

Teema

”Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne.”

Kirjaa tähän oma aiheesi ja suunnittele tämän kaavan pohjalta oma keskustelusi ja tapasi sanoittaa ohjaustekosi!

Tässä käytämme esimerkkinä arviointipajoissa toteutettua työskentelyä.

Ohjeita käsikirjoituksen muokkaamiseksi

- Suunnittele keskustelusi ennakkoon käsikirjoituksen pohjalta. Voit käyttää käsikirjoituksen tukena myös ohjauskortteja:
<https://www.eratauko.fi/tyokalu/keskustelun-ohjauskortit/>
- Käsikirjoitus on keskustelun ohjaamisen tueksi, eikä sitä tarvitse jakaa keskustelijoille. Se kannattaa esim. printata itselle muokkauksen jälkeen.
- Käsikirjoituksen sanoitukset ovat esimerkkisanoituksia: voit muokata ne kohderyhmälle, keskustelunne aiheeseen ja suuhusi sopiviksi.
- Kaikki ajat ovat ”noin” aikoja ja niiden on tarkoitus antaa käsitys ajasta mikä kuhunkin vaiheeseen kannattaa suunnillaan käyttää. Niitä ei ole tarkoitettu noudatettavan täsmällisesti aloitusta ja lopetusta lukuun ottamatta.
- Voit hyödyntää omaa ryhmänohjauksen osaamistasi ja käyttää tarpeen mukaan hyväksi havaittuja keinoja keskustelun ja keskustelijoiden tukemiseksi.

Ennen työskentelyä

- Onnistuneen dialogin avain on onnistunut kutsuminen: huolehdi, että osallistujat tulevat kutsutuiksi henkilökohtaisesti ja heille välittyy riittävä informaatio keskustelun teemasta ja työskentelytavasta.
- Onnistuneen dialogin avain on onnistunut *kutsuminen*: huolehdi, että osallistujat tulevat kutsutuiksi henkilökohtaisesti ja heille välittyy riittävä informaatio keskustelun teemasta ja työskentelytavasta.
- Tilalla on tärkeä merkitys keskustelun onnistumiselle: huolehdi, että työskentely voi tapahtua häiriöttömästi ja että tila on riittävän suuri.
- Koulussa on hyvä miettiä, onko oma luokkatila soveliaa paikka vai löytyisikö jokin toinen tila, joka sopisi keskustelun käymiseen paremmin.
- Valmistele tila:
 - Tuolit ympyrään niin, että kaikki näkevät toisensa (turvavälit?)
 - Tarvitsetko pöydät esim. piirtämistä varten? Sijoita ne samaan ympyrään tuolien eteen.
- Mitä tarvikkeita tarvitset, esim. paperia ja kyniä? Hanki ne etukäteen.
- Onko jotain tarjottavaa? Hanki ne ja laita valmiiksi tilaan.
- Varmista työnjako työparisi kanssa.

Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne?

LUKUOHJE:

Oikealla sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle:

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

Työskentelyaikataulu (90 min) ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15 Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus

60 Yhteinen keskustelu
5 Oivallusten kirjoittaminen
5 Oivallusten kertominen
5 Kiitos, lopetus

Yhteensä 90 minuuttia

Keskustelijoiden vastaanotto

- Tervehdi jokaista osallistujaa ja huomio jokainen henkilökohtaisesti
- Pyri synnyttämään rento ja hyvä fiilis
- Jos sinulla on tarjottavaa, niin aloita sillä

Tervetuloa mukaan tähän keskusteluun. Tänäpä olemme täällä keskustelemassa ja kuulemassa kokemuksianne siitä **Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne.**

Minä toimin keskustelun/työskentelyn ohjaajana/vetäjänä ja X toimii kirjurina. Vaikka olen itse myös varhaiskasvattaja, niin tässä keskustelussa olen auttamassa teitä puhumaan teille tärkeistä kokemuksista/asioista ja huolehtimassa siitä, että keskustelu sujuu hyvin.

Kirjuri X kirjaa ylös kaikkea sitä mitä puhumme. Tätä tullaan käyttämään...kerro tässä mihin kirjauksia käytetään.

Pyritään tänään puhumaan omasta kokemuksesta. Puhutaan enemmän itsestä, kuin muista. Keskustelussa ei ole tarkoitus vakuuttaa, voittaa tai väitellä. Keskustelun aikana ja sen jälkeen voi olla erilaisia näkemyksiä aiheesta, emme pyri yksimielisyyteen. Keskustelun lopuksi pohditaan, mitä olemme oppineet tai oivaltaneet yhteisen keskustelun aikana. Keskustelussa ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja, mutta sellaisia voi nousta esiin. Voimme jutella rauhassa ja keskustelu käydään luottamuksellisesti.

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

- 1. Kuuntele** toisia, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja.
- 2. Liity** toisten puheeseen ja käytä arkikieltä.
- 3. Kerro** omasta kokemuksesta.
- 4. Puhuttele** muita suoraan ja kysy heidän näkemyksiään.
- 5. Ole läsnä ja kunnioita** toisia sekä luottamuksen ilmapiiriä.
- 6. Etsi ja kokoa.** Työstä rohkeasti esiin tulevia ristiriitoja ja etsi piiloon jääneitä asioita.

<https://www.eratauko.fi/tyokaluu/rakentavan-keskustelun-pelisaannot/>

Keskustelussa käytetään **Rakentavan keskustelun pelisääntöjä**, käydään ne vielä lyhyesti läpi...

→ *Ohjaaja kertaakaan läpi kuusi pelisääntöä, jotka löytyvät vasemmalta.*

1. Jokaisella täytyy olla mahdollisuus rauhassa kertoa omista näkemyksistään. On tärkeää, että emme keskeytä toisiamme emmekä aloita sivukeskusteluja.
2. Käytä arkikieltä - vältetään erikoistermejä.
3. Jaamme omia kokemuksiamme tästä aiheesta. Voit jatkaa toisen kokemuksesta ja kertoa, miten oma kokemuksesi on samanlainen tai erilainen.
4. Voit puhutella muita suoraan ja kysyä kysymyksiä heiltä, jos haluat
5. Ei katsota keskustelun aikana somea tai muuta, vaan keskitytään tähän hetkeen. Keskustelemme tänään myös luottamuksellisesti. Voit mielellään kertoa, että olet ollut mukana tässä keskustelussa, mutta siteeraa toisia vain heidän luvullaan.
6. Älä jätä sanomatta jotain, mikä mahdollisesti poikkeaa jo aikaisemmin käydystä keskustelusta. Tämä rikastuttaa keskustelua ja auttaa meitä ymmärtämään päivän teemaa paremmin Sopiiko tämä?

Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne?

Työskentelyaikataulu (90 min) ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä)

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 90 minuuttia

Nimikerros

Etunimet voi olla riittävää, mikäli eivät tunne toisiaan. Lyhyt nimikierros silläkin hyvä, että jokainen saa ”äänen auki”. Voi olla myös nimikierros + esim. lause siitä millainen päivä on ollut.

*Voit käynnistää työskentelyn suoraan nimikierroksen jälkeen **aiheeseen virittäytymisellä** omaan kokemukseen yksilötyönä tai **parityöskentelynä (ks. seur.sivu)**:*

Kuten jo aikaisemmin sanoin, niin tänään olemme täällä keskustelemassa ja kuulemassa kokemuksianne siitä, miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne.

Aloitetaan siten, että mieti nyt hetki itsekseksi sitä, mitä sinulle tarkoittaa lapsen osallisuus lapsiryhmässänne. Tämän voit pyytää myös kirjoittamaan paperille ennen kuin kuulet heitä. Kerää paperit keskustelun jälkeen, samaan paperiin voi kirjata myös lopun tärkeät asiat (2-3 min) Kuullaan sitten jokaista lyhyesti.

Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne?

Työskentelyaikataulu (90 min) ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 90 minuuttia

Tai voit käynnistää työskentelyn **parikeskustelulla:**

Kuten jo aikaisemmin sanoin, niin tänään olemme täällä keskustelemassa ja kuulemassa kokemuksianne siitä, miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne.

Ota itsellesi pari ja puhukaa muutama minuutti siitä mitä sinulle tarkoittaa lapsen osallisuus lapsiryhmässänne.

Tähän on aikaa noin viisi minuuttia. Voitte aloittaa...

... Nyt on aika lopettaa.

Nyt olisi kiva kuulla lyhyesti, että mistä juttelitte/ mitä ajatuksia heräsi. Pidetään omat puheenvuorot tiiviinä, jotta meillä kaikilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun.

Kuka haluaisi aloittaa ja kertoa siitä, mitä jaoitte?

..Entä mitä muita kokemuksia nousi esiin?
Oliko samanlaisia vai erilaisia kokemuksia?

Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne?

Työskentelyaikataulu (90 min) ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

- 15 Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
- 60 **Yhteinen keskustelu**
- 5 Oivallusten kirjoittaminen
- 5 Oivallusten kertominen
- 5 Kiitos, lopetus

Yhteensä 90 minuuttia

→ Voit kirjoittaa itsellesi osallistujien nimet ylös ja merkata nimen kohdalle viivan aina, kun henkilö on käyttänyt puheenvuoron. Näin pidät yksinkertaista tilastoa siitä, ketkä kaikki käyttävät puheenvuoroja ja miten monta.

Yhteinen keskustelu

Jatketaan yhdessä keskustelua siitä, mitä ajatuksia osallisuuteen äsken kuulemanne teissä herätti. *Kuule muutama täydentävä kommentti.*

Jatketaan sitten keskustelua siitä, miten tämä osallisuus toteutuu teidän ryhmässänne?

- *Voit kysyä suoraan joltakulta, jos keskustelua on vaikeaa saada käyntiin*
- *Kysy tässä vaiheessa kaikilta jokin ajatus, vaikka he eivät itse pyytäisi puheenvuoroa.*
- *Ohjaa keskustelijoita puhumaan omasta kokemuksesta*

Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne?

Työskentelyaikataulu

15	Aloitus, pelisäännöt, alustus	esittelykierros,
60	Yhteinen keskustelu	
5.	Oivallusten kirjoittaminen	
5	Oivallusten kertominen	
5	Kiitos, lopetus	

Yhteensä 90 minuuttia

- *Voit sanoittaa ääneen hankalia tilanteita. Esiin nousseita ongelmia ei tarvitse ratkaista tässä keskustelussa, mutta voi olla hyvä, että ne tulevat esille. Jos tulee tiukka tilanne, sen voi sanoa ääneen ja pitää vaikka pienen tauon ja jatkaa sen jälkeen eteenpäin.*
- *Muistuta tarpeen mukaan Rakentavan keskustelun pelisäännöistä, joihin on yhdessä sitouduttu. Kunnioitetaan myös heitä, jotka eivät ole läsnä.*
- *Ohjaa keskustelijoita liittymään edellisen puheenvuoroon ja puhumaan enemmän itsestä kuin muista.*
- *Kysy erityisesti heiltä, jotka eivät ole vielä puhuneet paljoa*
- *Voitte tarvittaessa ottaa kysymyksen jälkeen pariporinan, että osallistujilla on mahdollisuus jäsentää ajatuksiaan.*

Yhteinen keskustelu jatkuu

Työskentelyvaihtoehtoja:

Kukin tiimi vuorollaan akvaariokeskustelussa.

Keskustellaan ensin hetki toisen tiimin kanssa:

Tuokaa tuolinne vähän vähän eteenpäin, niin että muodostuu pienempi piiri.

Mitä ajatuksia osallisuuteen äsken kuulemanne teissä herätti?

→ Toinen ryhmä vain kuuntelee. (n. 10 min).

Jatketaan sitten toisen tiimin kanssa ja toinen tiimi vain kuuntelee. Kun kuuntelitte äskeistä keskustelua, niin mitä teidän mielessä heräsi liittyen siihen miten osallisuus toteutuu teidän ryhmässänne? (n. 10 min)

Jatketaan sitten yhteistä keskustelua....

Syventävät apukysymykset ohjaajan tueksi

- Miksi juuri nämä asiat nousivat mieleesi, mitä luulet?
- Minkälaiset kokemukset tai tilanteet ovat vaikuttaneet siihen, että nostit näitä asioita esiin?

Lisäkysymyksiä

Näitä voi käyttää tarvittaessa syventämään ja laajentamaan teemaa akvaarioissa ja yhteisessä keskustelussa

Osallisuuden rakenteet?

Osallisuuden **mahdollisuuksia ja esteiden** tunnistaminen

- Mitkä asiat/rakenteet mahdollistavaa ja mitkä haastavat osallisuuden toteutumista?
- Miten tämä näkyy esim. selostamisen ja ohjeistamisen kulttuurissa/tavoissa?
- Miten mikrosiirtymät hoidetaan?
- Millaisia välineitä teillä on osallisuuden tukemiseksi, miten toimivia ne ovat?
- Yksilö vs. ryhmä osallisuuden mahdollistajana
- Aikuinen osallisuuden mahdollistajana
- Mitä käytäntöjä (kartoitus) on ja miten toimivat?
- Millaisen rooli vanhemmillä on osallisuuden tukemisessa/mahdollistumisessa?

Mikä merkitys mielestänne johtajuudella on osallisuuden mahdollistamisessa?

Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne?

Työskentelyaikataulu (90 min) ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 90 minuuttia

Oivallusten kirjoittaminen

Kiitos hyvästä ja rakentavasta keskustelusta! Olette jakaneet kokemuksianne liittyen esimerkiksi...

→ *Kokoa ja kerro lyhyesti, mistä teemoista on puhuttu*

Seuraavaksi kirjoitamme, mitä oivalluksia, tunteita tai ajatuksia yhteisestä keskustelustamme syntyi.

Lopuksi mieti hetki sitä, mikä tässä keskustelussa on ollut sinulle erityisen merkityksellistä/tärkeää. Se voi olla oivallus, tunne tai ajatus, joka sinulle jäi mieleen keskustelusta. Kirjoita nämä paperiin.

Tähän on aikaa muutama minuutti. Valitse niistä yksi, jonka haluat jakaa tässä yhdessä.

Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne?

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierrros, alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60- 90 minuuttia

Oivallusten kertominen

Nyt pyydän, että yhdellä lauseella jokainen teistä jakaisi yhden oivalluksen, tunteen tai ajatuksen, joka tästä keskustelusta tai aiheesta sinulle jäi.

Aloitetaan vaikkapa sinusta...

Valitse aloittajaksi sellainen henkilö, joka on todennäköisesti valmis kertomaan omasta oivalluksestaan.

Kaikkea ei tarvitse jakaa, jollei halua.

Miten sinä ymmärrät lasten osallisuuden ja millä tavalla se mahdollistuu ja toteutuu sinun ja teidän työssänne?

Työskentelyaikataulu ajat ovat viitteellisiä, muokkaa aikataulua sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytössä

15	Aloitus, pelisäännöt, esittelykierros, alustus
30-60	Yhteinen keskustelu
5	Oivallusten kirjoittaminen
5	Oivallusten kertominen
5	Kiitos, lopetus

Yhteensä 60- 90 minuuttia

Kiitos ja lopetus

Miltä tämä keskustelu ja aihe tuntui?

Minkälainen tunnelma teille jäi yhteisestä keskustelusta?

Nyt on aika lopettaa keskustelumme. Kiitos!

Kirjurin tekstiä hyödynnetään.....

Kiitos antoisasta keskustelusta! Toivottavasti jatkatte nyt käynnistynyttä keskustelua.